

اتوبوس مرگ، برگگی از تاریخ!

کانون نویسندگان ایران

چهارشنبه ۱۸ مرداد ۱۴۰۲ - ۰۹ اوت ۲۰۲۳

قتل نویسندگان، هنرمندان و دگراندیشان، بالاترین و غیرانسانی‌ترین مرتبه‌ی سانسور و فجیع‌ترین شکلیست که در سانسور اندیشه و بیان نمود می‌یابد. ۱۷ مرداد یادآور کوشش ناموفق وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی در به قتل رساندن جمعی از نویسندگان و روزنامه‌نگاران ایران است که برخی از آنان عضو کانون نویسندگان ایران بودند.

در تابستان سال ۱۳۷۵ و در راستای قتل‌های سیاسی زنجیره‌ای در دهه ۷۰، وزارت اطلاعات توطئه‌ی به درّه افکندن اتوبوس حامل جمعی از نویسندگان را ترتیب داد تا آنان را که به دعوت اتحادیه‌ی نویسندگان ارمنستان عازم این کشور بودند، به قتل برساند.

در تابستان آن سال پس از هماهنگی‌های لازم، مقرر شده بود سمیناری ادبی و فرهنگی با عنوان «بررسی و شناخت ریشه‌های مشترک دو فرهنگ»، به میزبانی دانشگاه ایروان و با هماهنگی سفارت ارمنستان برگزار گردد. بیست و یک نویسنده، شاعر و روزنامه‌نگار بی‌خبر از دسیسه چینی نیروهای امنیتی، در این سفر حضور یافتند.

برنامه‌ی سفر به گونه‌ای ترتیب داده شد تا سفر به جای هواپیما با اتوبوس انجام پذیرد. در مسیر این سفر مرگبار، راننده که از اجیرشدگان نیروهای امنیتی بود، دو بار اتوبوس را در گردنه حیران تا لبه‌ی پرتگاه هدایت کرده و سپس خود را به بیرون پرتاب

می‌کند که بار دوم با هوشیاریِ دو تن از نویسندگان، اتوبوس متوقف می‌شود و این سفر نافرجام با نجاتِ مسافران از مرگ به پایان می‌رسد.

پس از قتل تبهارانه‌ی جمعی از روشنفکران و نویسندگان دگراندیش از جمله احمد میرعلایی، غفار حسینی، محمد مختاری و محمدجعفر پوینده، از اعضای کانون نویسندگان ایران، موسوم به قتل‌های زنجیره‌ای که در دهه‌ی ۱۳۷۰ اتفاق افتاد، واقعه‌ی سفر به ارمنستان به «اتوبوس قتل نویسندگان» و «اتوبوس ارمنستان» شهرت یافت.

این واقعه برگه‌ی مهم از تاریخ سانسور و سرکوب در ایران معاصر است که همواره با شکستن قلم‌ها، بستن روزنامه‌ها، ممنوع‌القلم کردن نویسندگان، ممانعت از انتشار کتاب، حذف کلمات، ارباب، تهدید، بازداشت، زندان، شکنجه، اعدام، قتل و حذف فیزیکیِ نویسندگان مستقل و آزادی‌خواه همراه بوده است. تاریخی خونین و محنت‌بار که در ماجرای سفر به ارمنستان، ماهیت خشن و صلب استبداد و تکصدایی بار دیگر آشکار می‌شود.

برگرفته از فیسبوک کانون نویسندگان ایران